

גליון 338
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קלייטן על האישור לפרסום בתמונה

סיפורי חז"ל

עלתה בי תחושת גאווה, ונתעלמו
ממני דברי תורה

באחת מנסיעותיו, הוזמן רבי יהודה הנשיא לעיר סימוניא. אנשי העיר יצאו לקראתו וקיבלו אותו בכבוד רב, ולאחר-מכן ביקשו ממנו: "רבי, שלח אלינו אדם אחד מתלמידיך שיהיה עבורנו רב, חון ודיין, ויוכל ללמד אותנו תורה!" קרא רבי יהודה לתלמידו האהוב רבי לוי בר סיסי וציווה עליו לנסוע לסימוניא ולשמש כרב הקהילה. שמחו תושבי סימוניא. אם הרב נשלח על-ידי רבי יהודה בכבודו ובעצמו מינה אותו לתפקיד זה, בטח הוא תלמיד חכם מופלג הראוי לכיבוד הרבנות! מכיוון שהכירו בגדולתו, העניקו לו כבוד רב. הכינו בימה גדולה ועליה הציבו את כסאו של רבי לוי. החלו להציג שאלות בפני הרב החדש. שאלה ראשונה - והרב שותק ולא אומר דבר. שאלה נוספת ושוב הרב מביט בהם בעיניים עצובות אך לא עונה מאום. לאחר השאלה השלישית בה הם נתקלו בתגובה דומה, החלה השמועה להתפשט ברחבי העיר. מדוע שלח רבי יהודה הנשיא אדם שלא יודע להשיב על שאלותינו? תמזה האנשים. ראה רבי לוי שצרתו צרה, ומיהר להתייעץ עם רבו. הוא סיפר לו על שלושת השאלות ששאלו אותו אנשי סימוניא "האם אתה יודע את התשובות לשאלות אלוי?" שאל אותו רבי יהודה. השיב רבי לוי בחיוב ופתר את השאלות ללא מאמץ. "אינני מבין!" תמה רבי יהודה. "מדוע לא השבת להם, כפי שהשבת לי?" "מה יכולתי לעשות?" השיב התלמיד. "הם הכינו עבורי בימה גדולה והושיבו אותי עליה. עלתה בי תחושת גאווה, ונתעלמו ממני דברי תורה."

(על-פי מדרש רבה פא, ב)

פרשת השבוע

מחאה על מצבם העגום, הלכו כל הבחורים ללמוד בבית כנסת אחר בעיירה. למחרת קרא רבינו הגה"ק רבי שמעון שקופ זיע"א לכמה בחורים מבוגרים, וביקש מהם לחזור חזרה לשיבה, כמובן שאף אחד לא הזין לטרב. באותו יום אמר רבינו שיעור, קודם השיעור הקדים רבינו וביקש חומש בראשית, כולם התפלאו אף פעם לא ביקש חומש אע"פ שדרכו היתה לקרוא כל דבר מהכתב, הוא פתח בפרשת השבוע בפרשת וישב והביא את מאמר חז"ל, שהיות ויוסף אמר לשר המשקים שתי פעמים כי אם זכרתי והזכרתני, נענש בכך שישאר שנתיים נוספות בבית האסורים. והסביר שאין הפשט שאם היה אומר פעם אחת היה נענש לישב שנה אחת בבית האסורים, אלא אם היה אומר פעם אחת לא היה נענש ולא כלום, כי פעם אחת זו השתדלות וההשתדלות מותרת, אבל כיון שאמר פעם נוספת, הראה לדעת כי גם הפעם הראשונה לא היתה בתורת השתדלות, רק שהוא סמך על שר המשקים, משום כך נענש על שניהם. כאן פנה לבחורים ואמר להם, השתדלתם, עשיתם את שלכם, אל תעברו את גבול ההשתדלות.

ויהי כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה וגו' (ל"ט - י') מסופר: פעם אחת ישב הרה"ק רבי אהרן מקארלין זיע"א בשולחן רבו המגיד הקדוש ממעוריטש זיע"א, וכשאמר המגיד דברי תורה לא הטה אזנו כשאר החסידים. ופעם אחת סיפר המגיד בשבחו של רבי אהרן ואז הטה אזנו לשמוע, ושחקו החסידים על זה, ואמר המגיד הקדוש: הרה"ק רבי אהרן תיקן אזניו, ואת מה שצריך לשמוע שומע גם מרחוק, ואת מה שאין צריכים לשמוע אין שומע גם מקרוב, ולכן לתורה שמע מרחוק ולא היה צריך להטות אזנו, ולשמוע שבחיו לא שמע, לכן הטה אזנו. ועל פי זה פירש הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זיע"א את הפסוק "ויהי כדברה אליו יום יום ולא שמע אליה", פירוש שיוסף הצדיק לא שמע כלל דברים שהם נגד רצון השי"ת.

כי אם זכרתי וגו' והזכרתני
(מ' - י"ד)

פעם היתה שביטה בישיבה בגרודנא, עקב הדלות העצומה שכמעט לא היה מה לאכול, והיה נדמה לבחורים שאפשר היה לעשות יותר, ולאות

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:48

פרשת וישב

זמני כניסת שבת
ירושלים: 4:00 ת"א: 4:14

הצלה מופלאה בזכות נרות החנוכה

שמחה חסידית טהורה הייתה נסוכה על פני החסידים שבאו להסתופף בהמוניהם בצל הרה"ק רבי שלום דובער הרש"ב מליובאוויטש זיע"א. הן שמחת תורה היום ולא כל יומא זכאי כיום קדוש זה, על כן שרתה על החסידים שמחה בתוספת מרובה מאשר בכל השנה כולה. בין המוני החסידים שהגיעו היה גם החסיד המובהק ר' פתחיה, שלא החמיץ שום מועד ממועדי השנה והסתופף בכלם, באווירת החגים המיוחדת בצל קורת הרבי. עשיר גדול ואיש חסד היה ר' פתחיה, מסחרו המשגשג בסחר העצים הקיף ערים ומדינות רבות בכל רחבי רוסיה ומחוצה לה, עושרו הלך וגדל ועסקיו התרחבו. וככל שעושרו התרבה, כן פתח והרחיב ידו במתן צדקה לכל דכפין.

באותו יום שמחת תורה התוועד הרבי עם המוני החסידים שנתקבצו ובאו מכל רחבי רוסיה, צפופים ולחוצים עמדו לפניו, שותים בצמא כל הגה היוצא מפיו, בסיום דבריו פתחו כמאליהם בניגון שמחה, שהלך וגבר עד שמילא את האולם מקצה אל קצה. לפתע הושלך הס, השירה פסקה כאחת, עוד קול או שניים המשיכו בניגון, ואז חדלו גם הם, כל העיניים הופנו לעבר הרבי, תמהו ומבקשות להבין מדוע הופסקה לפתע השירה. הרבי עצמו נראה היה כמחפש אחר מישהו, מסובב ראשו לצדדים ועיניו תרות לכל עבר. לפתע קרא לעומד מולו, ולחש על אוזנו מספר מילים, הקשיב האיש, אחר הפנה את ראש לעבר הקהל והכריז: "ר' פתחיה מחרסון". חלפו דקה דקותיים, תנועה בקהל ובין החסידים נראה ר' פתחיה מפלט דרכו לעבר הרבי ועיניו מביעות תמיהה והשתוממות, מה רוצה הרבי ממנו פתאום? כחסיד נאמן ניגש אל הרבי מבלי לשאול שאלות. הרבי הרים את עיניו הטהורות, קבע את מבטו החודר והנוקב בפניו של ר' פתחיה, ושאלהו במתינות, הלא תגיד לי פתחיה, כמה פעמים מבקר אתה ביער במשך החורף? כמעט שאינני עוזבו בימות החורף, ענה ר' פתחיה ביראת כבוד, יש לי בית עץ קטן בלב היער, ובו אני שוכן ברוב חודשי

החורף כדי לפקח על עבודת הפועלים, ומאחר שאין באפשרותי כמעט לנסוע בתקופה זו בדרכים המושלגות והקפואות, נאלץ אני לשהות שם עד לאחר הפשרת השלגים. וכיצד מסתדר הנך בימות החנוכה? הקשה שוב הרבי. באותו בית אני גם מדליק את נרות החנוכה. פני הרבי הרצינו ובהגביהו מעט את קולו אמר נחרצות, שמע אם כן את אשר אצווה לך, הלוא ייתכן שהרוחות הסוערות וסופות השלגים המשתוללות ביער בתקופת חנוכה, יעכבו אותך מלהגיע בחזרה אל ביתך, וכך יעכבו אותך מקיום מצוות הדלקת נר חנוכה, הייתי מייעץ לך אפוא, שבעת צאתך ליער, תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד. חזר הרבי הרש"ב וסובב את פניו אל קהל החסידים, והורה להמשיך בניגון שהפסיקו בו. החסידים שכחו את האירוע והתעצמו בניגון. ור' פתחיה חזר אל מקומו לאיטו, כולו תמיהה ופליאה מדוע ראה הרבי צורך להזכיר לי בשמחת תורה על נרות חנוכה. שמר ר' פתחיה את הדברים והצפינם בלבו לבוא עתם, וחזר והצטרף אף הוא אל שירתם הגואה של חבריו החסידים.

החורף בעיצומו, הרוחות מצליפות בעזו באמרי העצים, השלג נערם זה כבר לגובה רב, כפור נורא שורר, ובכל זאת, העבודה ביער מתנהלת במלוא הקצב. עצים עבותים נכרתים ומנוסרים ללוחות, הפועלים עובדים בשתיקה ור' פתחיה עומד בתווך מכורבל במעילו העבה, רגליו נתונות עד ברכיו במגפיים, רק ראשו מציץ מן הסרבל העבה ומפקח על העבודה הקדחתנית, הוא מחלק פקודות לכל עבר, הפועלים מצייתים והמלאכה מתנהלת בקצב מהיר. יומו הרביעי של חג החנוכה הגיע ור' פתחיה בבגדיו הכבדים עוזב את חדרו בדרכו אל טבור היער מקום עבודתם של עושי המלאכה, הבוקר נחפו בצאתו ומתוך החיפזון שכח את פקודת הרבי, שציווה אותו לקחת עמו נרות גדולים במיוחד שיוכל להדליקם גם בעת רוחות סוערות וסופות שלגים, הוא הרחיק להיכנס אל היער כאשר נזכר לפתע בפקודת הרבי, מיד הסב וחזר אל חדרו על מנת לקיים את מצוות הרבי המעניינת משמחת תורה, שוב צפו ועלו במוחו אותן תהיות, מדוע היה צריך הרבי לומר לו זאת מפורשות, ועוד בשמחת תורה.

משל ונמשל

משל לאיש עני שהיה באחת העיירות הנידחות. והיה אוכל מן היד לפה ובקושי מפרנס את משפחתו. ברבות השנים גדלה המשפחה ושוב לא היה הקומץ משביע את הארי. ישב האיש על המדוכה יחד עם בני ביתו, והגיעו לכלל החלטה כי עליו לצאת אל העולם הגדול לסובב על פתחי נדיבים. אז ישב אל העיירה ויוכלו להמשיך ולהתקיים עד כי תאזל הפרוטה בשנית. ממחשבה למעשה היתה הדרך ארוכה, שהרי הדרך אל העולם הגדול עוברת ברכבת, והרכבת, כידוע, אינה נוסעת חנם. דפק האיש על פתחי בני העיירה, וכעבור זמן הצטבר בידו סכום כדי קניית כרטיס נסיעה. נפרד ממשפחתו ומידידיו ופנה אל תחנת הרכבת. בתחנת הרכבת עלתה בלבו המחשבה: הן זו לו הפעם הראשונה בחייו לנסוע ברכבת, ומדוע יצטרך לנסוע כמו קבצן במחלקה החמישית, חייב הוא לנסוע במחלקה הראשונה כאחד האדם. עמד וחישב כי בכסף שבידו יכול הוא לקנות כרטיס במחלקה הראשונה לשתי תחנות, במקום עשרים תחנות במחלקה החמישית, אמנם אין שתי התחנות מביאות אותו ליעדו, אבל בכל זאת הטרחה שווה. הוא יירד אחרי שתי תחנות, יפשוט את ידו ויאסוף סכום נוסף שיאפשר לו להמשיך בדרכו ברכבת אל העיר הגדולה. חשב ועשה. קנה כרטיס מוזהב למחלקה הראשונה ותפס את מקומו כשהוא מתרווח על מושבו בהנאה. הקטר שרק והרכבת יצאה לדרכה. והאיש נהנה מכל רגע של נסיעה במחלקה הראשונה. חצי שעה עברה והרכבת עצרה מדהירתה. תחנה ראשונה כבר כאן. עוד תחנה אחת נשארה לו, והוא ממשיך להתרווח בהנאה על מושבו. והנה, בקושי הספיק ליהנות, וכבר תחנה שניה. הוא מנסה להתחמק ולהישאר עוד מעט, אבל המבקר מגיע ומכריח אותו לרדת. נו, אומר הוא לעצמו, לפחות נהניתי עד כאן, ארד ואאסוף כסף בין התושבים לצורך הנסיעה הבאה. אלא שהמציאות באה וטופחת על פניו, הוא ירד בלב המדבר, אל השממה.

הנמשל: מוטב להתפשר בתחילה על המחלקה החמישית ולקבל החלטה קטנה אבל עקבית, החלטה שתוביל עד המטרה הסופית.

(בשם אחד המגידיים)

הדרך בחזרה ארכה לו, השמש נטתה אט אט מערבה, שולחת קרניים אחרונות כמתקשה להיפרד מן היקום. חושך ואפלה פרשו את שלטונם על מרחבי היער הגדול ור' פתחיה ממשיך לצעוד בתוך האפלה מתבוסס בשלג נאבק קשות ברוח המצליפה בפניו בעוז. עצור מיד!!! קרעו לפתע קולות רועמים את דממת היער. תן לנו מיד את הכסף שאתה סוחר אתך, מהר לפני שנחסל אותך וניקח את הכסף מגופתך. מוכה הלם ונטול לשון נצמד ר' פתחיה למקומו, זיעה קרה כיסתה את גופו הרועד כאשר חיפש במבטיו את מקור הקול הרועם, עד מהרה הבחין בצלליותיהם של חמישה גברתנים חסונים, כלי נשקם נצצו באפלה כמאיימים, וסכיניהם הלטושות הקיפוהו תוך רגע כמאיימים להרגו, הוצא את כל כספך, חזרו הקולות הרועמים ומהר. כשהתאווש מעט הכניס את ידו לכיסו והוציא מספר רובלים שהיו עמו וביד רועדת הגישם לשודדים. לא תוכל להתחמק, רעם קולו של ראש הכנופיה, יודעים אנו היטב כמה עשיר אתה, אוצרות של כסף וזהב גנוזים באמתחתך, הכל יודעים זאת, תן לנו את כל הכסף והזהב ואל תעז להשאיר אצלך אף לא פרוטה אחת.

ר' פתחיה הנפחד והחיוור רוקן את כל תכולת כיסיו לפני השודדים, ומסר לידיהם את כל אשר לו מבלי להשאיר אצלו מאומה, הלוא תראו שאני מוסר לכם את כל אשר נמצא עמי, אמר בקול רועד, אין ברשותי יותר מכך. כעת שחררו אותי ואלך לי לביתי. יהודון מלוכלך, אמרו בבזו, מכירים אנחנו אותך היטב, ברגע שנשחרר אותך תרוץ ותמסור אותנו לשלטונות, לא, סופך הגיע יהודון ופה תהא קבורתך. כל תחנוניו והבטחותיו שישתוק ולא יספר לאיש על המקרה נפלו על אוזניים ערלות.

המשך בשבוע הבא אי"ה

צ'ין אדם לחברו

הוי מקבל את כל האדם
בסבר פנים יפות

מסופר על הגה"ק רבי חיים חזקיהו מדיני ה"שדי חמד" זיע"א, (יומא דהילולא כ"ד כסלו) שהיה דרכו בעת לימודו בכל פעם שנכנס מישוהו לחדרו, היה מרכין ראשו ומביט לעבר איזה כתב שהיה מונח במגירת שולחנו, ואחר היה פונה אל האיש ומדבר עמו. סיפר אחד המקורבים: בהבחיני בזאת, סיקרן אותי מאד מה כתוב באותו פתק שהוא מעיין בו תמיד, חשבתי שמסתמא הפסוק שויתי וכיו"ב, אולם מה רבה היתה הפתעתני, כאשר נתגלה לי סוד הפתק הנ"ל, כמדומה שהיה זה לאחר פטירתו, והיה כתוב שם לא אחר מאשר, "הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות" (אבות א' ט"ז) הבנתי שהצדיק שהיה עסוק וטרוד מאד בלימודו ובעיונו ובכתיבת ספריו, חשש שמא ואולי לא יקבל את מישוהו מבין הבאים עליו באמצע הלימוד בסבלנות ובמאור פנים, ועל כן כתב זאת לעצמו, להזכירו בכל עת על החובה להתייחס לכל אדם בסבר פנים יפות.

להתרחק מלשון הרע

כל ימיו של הרה"ק רבי אברהם יצחק הכהן מתולדות אהרן זיע"א, (יומא דהילולא כ"ז כסלו) התריע לכל הסרים למשמעתו על עוון לשון הרע. ומסופר על אדם אחד שהוציא שם רע על

אחד מצאצאיו של הרבי לפני גמר השידוך, היה זה כאילו על ענין בריאותו של המדובר, ואמר המחזותן היות ואני מכיר את הרבי כי הוא איש אמת, אשאל אותו בעצמו, ומה שיאמר אקיים, וכן הוה, ששאל את הרבי, וענה רבינו שהוא אינו יודע שום פגם בבריאות הבחור במשך כל השנים, ונגמר השידוך בכי טוב. אחר כך שאל הנ"ל אם הרבי רוצה לדעת מי הוא זה שהוציא דיבה קשה כזו על צאצאיו? ענה רבינו, איני יודע אם על פי הלכה מותר לי לדעת, על כן אברר הענין. ובאותו פרק נסע לאוסטרליה עבור הישיבה, ולקח אתו ספר הקדוש 'חפץ חיים' על הלכות לשון הרע, וכל הזמן למד הספר הנ"ל במשך השבועיים שהיה שם, ועבר על כל הספר שלש פעמים, ואחר שחזר לארץ ישראל, אמר רבינו, הנה על פי הלכה מותר לי לדעת מי שהוציא שם רע, אבל איני רוצה לדעת.

שלא לבייש

הגה"ק רבי דוד הלוי בעל ה"טורי זהב" זיע"א, היה נוהג לומר "קידוש" של ליל שבת קודש מילה במילה מתוך הסידור, והטעם למנהגו זה הוא: שאם יודמן לסעודה אורח יהודי מפשוטי העם שאין ה"קידוש" שגור בפיו, לא יראה עצמו כמבוויש, בשעה שיצטרך לומר את ה"קידוש" מתוך הכתב.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ג כסלו

רבי מרדכי הלפרין מאוסטראה ב"ר יואל (המכוח בעל שם - תקט"ז)

הרה"ק רבי אברהם מאולינוב ב"ר יצחק חריף מסמבור (תקע"א)

הרה"ק רבי אלימלך לוי מטאהש ב"ר משולם פייבוש (תש"ג)

יום ראשון כ"ד כסלו

הגה"ק רבי חיים חזקיהו מדיני ב"ר רפאל אליהו (שדה חמד - תרס"ה)

יום שני כ"ה כסלו

הרה"ק רבי יעקב ישראל ב"ר צבי הירש המגיד מקרעמניץ (שבט ישראל - תק"ס)

יום שלישי כ"ו כסלו

רבינו אברהם בן דוד (הראב"ד בעל ההשגות - ד"א תתקנ"ט)

הרה"ק רבי אליעזר מקאזניץ ב"ר משה אליקים בריעה (תרכ"ב)

יום רביעי כ"ז כסלו

הרה"ק רבי חיים ב"ר שלמה (באר מים חיים - תקע"ג)

הרה"ק רבי אברהם יצחק הכהן מתולדות אהרן ב"ר אהרן דוד (תשנ"ז)

יום חמישי כ"ח כסלו

רבי חזקיהו ב"ר דוד די סילוה (פרי חדש - תנ"ח)

הרה"ק רבי עזריאל מייזליש ב"ר צבי (עץ הדעת טוב - תקמ"ו)

יום שישי כ"ט כסלו

הרה"ק רבי גדליה מליניץ ב"ר יצחק (תשואות חן - תקס"ד)

הרה"ק רבי ישראל מאוסיאטין ב"ר מרדכי שרגא (פייבוש) (תש"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים וספי תרומה על המעשים.

מים אחרונים (ה')

- א) צריך ליתול ידיו דווקא מתוך כלי. (שלטי הגיבורים ברכות דף מ' ע"ב)
- ב) יש להיזהר שלא יטול ידיו למים אחרונים מכלי שאוכלים בו, משום דקשה לשכחה. (טעמי המנהגים, בקונטרס אחרון, אות כ', בשם האדמו"ר מבעלזא זצ"ל)
- ג) יש מחלוקת אם צריך לנגב ידיו אחרי מים אחרונים, ולכתחילה טוב לנגב ידיו לצאת דעת כולם. (משנה ברורה סימן קפ"א ס"ק י"ט).
- ד) אם יודע שידיו כלל לא היו מוזהמות, ונוטל ידיו רק כדי לצאת דעת המקובלים, אפשר להקל בניגוב. (פסקי תשובות סימן קפ"א ס"ק י"א)

מברכים חודש טבת

המולד ליל שב"ק שעה 10:29 13 ח'

ר"ח בימים שבת קודש וביום ראשון

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הר"ר חיים יוסף צבי ברוך זילבר זצ"ל
ב"ר יחיאל מאיר

נלב"ע כ"ה אלול תשע"ח תצנצ"ה